

Kultaiset päivät

Vaalien tuloksista löllösti suuri osa Amerikan hienostoa. Heidän yksi tunnettu ylistyslaulunsa oli, että nyt meille tulee vanhat kultaiset päivät. Maassa tulee vallitsemaan normaali-tilanne, "hyvä aika". "Me tarvitsemme enemmän työtä," sanoi se kansan valittu ja lähti kalastusmatkalle. Nyt jo saamme lukea siitä normaali-tilasta. Sadat tuhannet työlläiset ovat jo työttömiä. Yhä uusia työn sulkua tapahtuu joka päivä. "Työlläiset ovat laiskoja" kiroilevat työnantajat. Mutta kuka on tehnyt sen työn, josta nuo röyhkeät työnantajat ovat rikkautensa imeeet. Nyt on tehty työtä niin paljon, että teollisuuslaitoksia voidaan sulkea pitkiksi ajoiksi, eikä siitä tule heraslukka kärsimään paljoakaan. Ne "laiskat" työlläiset vain tulevat kampailemaan tänäkin talvena köyhyyden, vilun ja kurjuuden heikontamina, tauteja nälkäkuolemaakin vastaan. Kyllä tämä on hullua järjestelemää! huudahtaa eräs englanninkielinen, sosialistinen lehti. Saman lehden etusivulla oli hyvin sattuva kuva. Se esitti kuvaa, miten työlläiset pyrkessään työhön näkevät tehtaan suljetussa portissa sanat "Closed" ja varmuudeksi vielä vartiin kapuloineen. Sanonpa vielä niille, jotka ovat sitä mieltä, että Amerikan työväestö ei ole tarpeeksi valankumouksellista. Minä en paljoa tunne asiota, mutta olen sentään tehnyt pikku huomioita. Luen erästä toisistaan työväenlehteä, josta on mainitsin, ja lukee kai sitä moni muukin suomalainen. Lehti on vasta alkuvaiheissaan. Alkoi ilmestyä v. 1919. Se, joka on lukenut lehteä, myöntää, että siinä käytetään suuraa kieltä. Häikäilemättä selitetään nykyisen järjestelmän syyt ja seuraukset. Pienen kokonsa tähden ei lehdessä ole tilaakaan turhille löpöyksille. Kyllä, minun mielestäni, se on oikeata vallankumoushenkeä, joka ainakin tässä julkaisussa uhkuu joka lauseessa. Miksi emme tunnusta, että yksilönä olemme heikot, mutta yhteistyö tuo tuloksia. Paljon on vielä työtä tällä mantereella. Paljon joka kansallisuutta vaille luokkatietoisuutta. Miksi kulutamme aikaa ja voimia talustellen ja kiistelien keskenämme. Miksi emme käy suoraan työhön käsiin. Uhrataan työ oman joukkomme kasvattamiseksi, sillä, häpeä kyllä tunnustaa, meillä on vielä paljon tehtävää oman kansallisuutemme kesken, ja kun kerran ollaan niin amerikalaisia ja asioista tietoisia, miksi emme voi ohjata väärin ajattelevia oikeaan ja tehdä yhteistyötä, joka on ainoa tie koko mailman köyhälistön voittoon.

Ida Niemelä.

HERMAN, MICH.

Täältä Hermannista ei ole näkynyt mitäänlaisia palkkakuntautuksia pitkään aikaan, joten päätin katkaista vaitiolon. Osasto täällä toimii pikku hiljalleen. Näytelmäseura ei ole pitänyt ollenkaan kesälomaa, kuten muualla tavallisesti tapaavat pitää. Urhelluseura ei kylläkään vastaa enää tarkotustaan sanan täydessä merkityksessä, koska ei koko viime kesäkautena ollut ainoatakaan urheilukilpailua, ainoastaan tanssia pitävät silloin tällöin aineellisten varojen kartuttamiseksi.

Ompeluseura nukkua myöskin vielä kesäuntaan.

Osuuskaupalla on nyt uusi liikehuoneisto haalin kellarikerroksessa. Rakennustyöt ovat juuri päättyneet ja on se tullut maksamaan valoa ja lämmityslaitoksineen yli kolmetuhatta dollaria. Tästä summasta mak-
saa V.- ja U.-seura Pyrkijä ja osasto toistatuhatta dollaria ja loput mak-
saa osuuskauppa, sellaisella sopimuk-
sella, että osuuskauppa saa pitää V.-
ja U.-seura "Pyrkijän" haalin kel-

larikerrosta liikehuoneenaan ilman vuokraa niin kauan aikaa kuin sanottu yhdistys on laillistutettu, joka Michiganin lakien mukaan on kolmekymmentä vuotta. Nyt urheiluseura ollen jo noin kymmenen vuotta laillistutettuna, on aikaa vielä noin kaksikymmentä vuotta ennenkuin tarvitsee uusia kirjoja tehdä. Velkaa on nyt kyllä koko paljon, vaan jos teollisuusolot ovat vähänkään normaaliset, niin yksimielisesti ponnistellen voimme vähitellen saada tuon velan maksettua, etenkin jos nykyiset toimihenkilöt pysyvät palkkakunnalla. Ja ei sulkaakaan usko, että nouseva polvi ainakaan huonompaa on toimimaan kuin nykyinenkään, joten tulevaisuuden varalle toivoo sopii.

Isoa rokkoo on täällä nykyään monessa perheessä. Kaikki toiminta haalilla on ollut kiellettyä tuon taudin takia jo toista kuuta. Joten olemme hyvin sotatuulella mokomaan "rupuliin" nähden, sillä nyt olisi hyvä toiminnan aika, kun on ollut niin kauniita ilmoja ja lunta vähän ja työt hyvässä käynnissä. Tällainen salku tuottaa paljon aineellista tappiota osastolle ja sen alaseuroille.

Huono aika aikaa jo tuntua tännekin, usea "metsein runnari" on vähentänyt miehiä, tai kokonaan se-
sauttanut työt näillä ympärillä.

Siis vilua ja nälkää antavat porvarit työlläisille joululahjaksi.

Mitenkähän kävi? Saadaankohan tämä meidän Toveritar 10.000:nteen siksi kuin sen kymmenvuotisjulkaisun ilmestyy. Tähän kyllä tulee parikymmentä numeroa nykyään, vaan on olti kyllä vara puolet lisätä ennenkuin joka mökkiin tulisi lehtemme, mutta kun kauppa lehteä, niin siinä on jos minkälaisia esteitä. Usein kuulee senkin syyn, että se on niin vanha kun se tulee tänne, että esim. palkkakuntautukset ovat jo moneen viikon vanhoja. Tässä muistin erään Muori H—in toivomuksen, että se muutettaisiin Superioriin ja se on minun toivomukseni, että Suomessa Sosialistijärjestön ja aluejärjestöjen edustajakokouksissa otettaisiin tämä asia oikein keskustelun alaiseksi, syystä, että nyt se todellakin on epäedullista sekä taloudellisesti että agitatoriselta kannalta katsottuna, sillä varmastiin olti Toverittarella enemmän tilaajia jos sen kotipalkka olisi keski-, eikä äärimmäisen lännen valtiossa. Lehti viikkolehtenä on liian vanha ennenkuin se ehtii läheltä esimerkiksi idän valtioon, vaan kuten sanottu Superiorissa painettuna se olti niinkuin "keskipisteessä" ja eikä olti niin kovin vanha mentyään sieltä itään tai länteen. Keskivaltiossa oltaisiin tietysti etuillalla silloin. On kyllä niin onnettomasti, että tämän kirjottajakin sattuu olemaan keski-
valtiossa, vaan siitä huolimatta minä yksilönä kannatan Toverittaren Superioriin muuttoa juuri sentähden, että lehteä saataisiin enemmän la-
viimään äärimmäisen idän tehdas-
seuduillekin, jos muutos tapahtuisi. Ja näin ollen tulisi sosialistinen agitatorisi tehokkaammaksi. Sanottaneen että "se joka tilaa, tilaa sitä, painettiin se missä maanosassa tahansa." Asia olisi niin jos kaikki olti-
vat jo niin vakautuneita luokkatel-
telijoita, että pitäisivät sen pyhänä velvollisuutenaan että tilata ja lukea omaa sanomalehteä, vaan surullinen tosiasia on, että suurin osa meidän suomalaisistakin työlläisistä täällä Amerikassa eivät ole niin paljon selvillä luokkataistelusta. Pieninkään syy saattaa heidät sivuuttamaan juuri sen, mikä heille olisi tärkeintä, se on tilata ja lukea omaa työlläis-
naisten äänenkannattajaa Toveritarta.

Toverin painossa voitaisiin sen tap-
mon korvaamiseksi mitä lehdessä
muuttoa tuottaisi, painattaa vaikkapa
kalkki tilapäisjulkaisut ja toveri
Tossu voisi tehdä helposti vajados-

kaupan Toverittaren kanssa. Sillä olti kaksi viikkoa aikaa tallustella perille, sen sijaan kun Toverittarella on vain yksi. Minä nyt en niin tarkkaan tunne sanomalehtipainojen tekniikkaa, vaan sanonpahan vain ajatukseni julki, toivolla että toisetkin tekevät sen. — Silmäkääntäjä.

BERKELEY, CALIF.

Olkaisen muutaman pienen erehdyksen, joita on tullut kirjoitukseni, kun kirjoitin ympärillä tapahtuneista hirmuisuuksista.

Se oli sitten vasta, kun ne miehet hirtettiin Santa Rosassa, kun ne gangsterit ampuivat kolme heitä vangitsemaan mennyttä poliisia, eikä sentähden, että he olisivat pahoinpidelleet naisia. Eipä sillä, ettekö meillä naisina ole paljonkin tästä sanomista. Tässä ei toiminut tuo al-
nainen valko-orjuuttajien joukko, vaan oikea rikollisuuden allokko. Nämä miehen hahmossa kulkevat, mutta pedon sydämillä varustetut olennot, tunkeutuivat koteihin, rikkoivat ikkunoita rauhallisillakin seuduilla. Niin. Naisillakin tästä olti paljon sanomista ja ajattelemista, sillä meidän elämme nyt rauhan aikaa. Mitä silloin olti odotettavissa, jos tulisi rauhottomuuden aika?

Euopan naiset ovat saaneet paljon kärsiä.

Jos emme me naiset — äidit — vaadi, että sukupuoliasioita pidetään arvoissa, niin hirveät ovat ne seuraukset, jotka joskus saamme kokea. Ne ovat asioita, joilla ei sovi leikitellä. Ihmisruumista koskevat asiat pitäisi saada lastemme mielin pyhänä ja korkeina asioina ymmärrettäviksi. Kuka on se, joka nykyään, jolloin kaikki on huippuun kehittynyt, on kaiken tukkipiste, jonka ympärillä kaikki asiat vieläkin kerääntyvät? Se on vain tuo koruton olento: nainen. Työlläisäiti se on, joka on pitänyt koossa kaiken, että sekin vähä ihmisyydestä säilyy, mitä jäljellä on. Jos miehet lakkaavat kunnioittamasta äitejä, silloin he myöskin lakkaavat olemasta ihmisiä. Sillä ne teot, mitä heistä muutamat ovat tehneet, ei löydy vertoja. Peto syö ja tappaa, mutta ne hirveät teot, joista täällä nyt puhutaan, ovat enempi kuin voi käsittää.....

Näitä uutisia kuulee myötäänsä, pienet sanomalehtipojat tarjoavat lehtiä lapsen äänellä, lehtiä, joissa näitä hirmuutia kerrotaan.

Nuo pikku pojat, raukat, saavat lehtensä paremmin kaupaksi, jos on joku kihoittava rikostyö otsikossa.

Me emme tänä aikana ole enää niitä naisia, joita pelotetaan sanalla: Nainen valetkoon seurakunnassa".

Nuo häpeälliset sanat tuottavat paljon tuskaa. Mitä ne ovat saattaneet aikaan, on mahdoton mitata. Senpätähden tahdonkin näistä kaikista kirjoittaa. Nämä asiat vaativat vakavaa käsitteilyä työlläisnaisten taholta. Meitähan nämä kiroukset juuri enimmäin koskevat, meitä, työlläisten tyttäriä. Kyllä yläluokan jäsenet suojelevat lapsensa, mutta me emme sitä voi tehdä parhaalla tahdollammekaan. Mutta kasvatus ja kehitystyötä me voimme tehdä. Se ei koskaan petä. Ei ainoastaan siten tähden kasvatusytötä että ohjamme tyttiremmme, vaan kasvattakaamme myös poikamme, niin tyttäremmekin säilyvät huonoilta teiltä. Mikä on häpeällistä naiselle, olkoon yhtä häpeällistä miehelle! Jos työlläisnainen saa hävetä sitä, että myy sulojaan, hävetkään myös se mies, joka niitä on ostamassa. Kätkäämme viitatko aina naista ja tuomitko vain häntä, tekkäämme samoin kansarikoliselle.

Hilma Nylund.

SAN FRANCISCO, CALIF.

Nyt sitä on täällä juhlittu eri tavalla taasen. Ja yläkerran ukko on näyttänyt suosivan kiitettävästi meidän toimintaamme, koska antaa aurinkonsa rehoittaa niin herrttaisen

lämpimästi, mikä tekee tämän taivi ajan melkein kesäksi.

Joulukuun 18 ja 19 p. oli miesködillä mahtava konsertti. Kahdeksanentoista päivän illalla oli todella niin vähän osanottajia, että ei oikein olisi kannattanut tuhlaata arvokasta ohjelmaa, vaan siltä huolimatta suoritettiin määrätty ohjelma. Yhdeksänentoista päivän iltana oli väkeä koko joukko ja ohjelman suorittajat onnistuivat, etenkin kuorolaulullaan, mainiosti. Sitten oli 24 p:n illalla kuusijuhla, jossa taasen esiintyivät pienet ihannelittolaiset. Väkeä oli runsaasti ja ilta kului pian, etenkin olivat pienokaiset erittäin iloisia joulupukin käydessä heitä tämän tästä tervehtimässä kaikenlaisilla lahjoilla muistaen.

Joulupäivänä esitettiin tuo kaunis ruotsalaisen näytelmä nim. "Wärmlandilaiset" haalin täydelle katsojakuunnelle. Vaan ikävä kyllä lyhyen ajan harjoitus ja johtoa vaille kun olimme, niin esitys ei onnistunut, kuten sen olisi pitänyt. Ja toinen sekka, näyttämölle asetut oli niin puutteellinen. Ei ollut täydellisiä välineitä meillä. Tammik. 2 p. esitettiin: "Hyökyaaltoja", josta en etukäteen osaa sanoa mitään vielä.

Tammik. 16 p. vietetään vuosijuhla, jossa tulee olemaan arvokas ohjelma muun muassa yksinäytöksin, joulunsekalainen Unkarin mustalaisen joulunsekalainen nim. "Satu soittaja". Kappale on erikoisen kallis ja samalla kuvaa työväen elämän suruineen ja iloineen. Se on varmasti katsomisen arvoinen.

Nyt voimme taasen toivoo joulun erikoisempaa näytöksikappaleiden tykeestä ja onnistumisesta, kun se me kykenevän johtajan näytealalle. Toveritar E. Pulkkanen litiin tähän toimeen, nyt vuodelusta ottaa hän toimen vastaan, toivomuksella, että kaikin otammassa ja teemme parhaamme hiouttaaksemme. Samalla edistään osaston parasta, etenkin aineelliskannalta katsoen.

Toivon uudelle johtajalle ja kille avustajille kestävyyttä ja moia alkavalle vuodelle. — Toveridella: — Naami B.

WINLOCK, WASH.

Joulukin on ollut ja mennyt kalne touhuneen ja kireineen. Mit erityisiä juhla ja iltamia eivät p lakuntamme suomalaiset ole vi neet hommata. Koulupäivillä oli tamat v. k. 22 p. Lapset suoritti koko illan ohjelman. Katsojia haali täynnä. Iltamien tulot kättään haalin pianon ostoa varten.

Me täällä olemme kaiken taiteekehityksen selkäpuolella. Vain se me lehdistä lukea toisten palkkatien harastuksista. Nyt meillä sentään tilaisuus nähdä ja kuulla netun näyttelijän, F. Hyskeen, e tyvön runoineen ja kuplettein Winlockin suomalaisella haalilla t m k. 8 p. Samalla kertaa esitetä näyttelmä: "Patruunan nimipilaha". Se on huvinäytelmä. T iltamasta annetaan Toverin hyvi

Ei ole "mammona ahtaalla" n kylämme naisilla, jotka kuul muistavan toisinaan arvokkailla j lahjoilla. Se on aina vanha ja malla uusi tapa.....

FAIRPORT, OHIO.

Tervehdän ensi kerran raatajkoja! — Ja kun en tiedä ehtiik hän enään mitään uutisia menn vuodelta o'astomme toiminnasta, jätän alkavalle vuodelle ja te kaikille Toverittaren lukijoille, dän ompeluseuran puolesta, valoi paa ja onnellista uuta vuotta!

Tov. Hilma Lah

— Tahdotko tietää n televat. — Tilaa Toverit työlläisnaiset toimivat ja ?